

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Prohlášení konkursu na majetek jednoho z manželů a jeho následky

Pro společné jmění manželů jako takové, je typické, že zásadně vzniká uzavřením manželství a zaniká jeho rozvodem. Zákon však zná i případy, kdy společné jmění zanikne za trvání manželství, aniž by došlo k samotnému rozvodu. Je jím mj.[1] prohlášení konkursu na majetek jednoho z manželů. Dle ust. § 268 InsZ[2] zaniká prohlášením konkursu společné jmění dlužníka a jeho manžela.

Jakmile došlo ke zrušení společného jmění manželů, je toto nutno vypořádat. Vypořádání se však nemusí dít vždy před soudem, ale je možné uzavřít ohledně vypořádání majetku i dohodu.[3] Subjektem, uzavírajícím dohodu za manžela-dlužníka, je dle zákona insolvenční správce.[4] Pokud by nedošlo k dohodě mezi insolvenčním správcem a druhým manželem, je nutno, aby správce podal návrh na vypořádání společného jmění k insolvenčnímu soudu.[5] Postavení věřitelů je posíleno i tím, že tuto dohodu o vypořádání společného jmění musí schválit věřitelský výbor. Bez jeho schválení je dohoda neplatná a je nutno celou věc předložit soudu. Zákon zavádí výjimku v případě tzv. „spotřebitelských konkurzů“, [6] není potřeba k účinnosti dohody o vypořádání společného jmění souhlasu věřitelského výboru, popř. insolvenčního soudu.

Předlužení společného jmění manželů

Pokud je společné jmění manželů předluženo, stane se celé společné jmění manželů součástí majetkové podstaty.[7] V této situaci může dojít ke sporům mezi manželem dlužníka a správcem, zda nezařadil do majetkové podstaty i majetek, který patří do výlučného vlastnictví druhého manžela. K tomuto uvádím Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem-pobočka Liberec sp. zn. 57 I Cm 419/2010 ze dne 5. 1. 2011 „*Jestliže manžel dlužníka má za to, že insolvenční správce vyhodnotil nesprávně rozsah závazků dlužníka (včetně posouzení, zda jde o výlučné závazky dlužníka, anebo o závazky společné dlužníku a jeho manželu) v poměru k hodnotě SJM, a v důsledku toho zahrnul do majetkové podstaty celý majetek v SJM, pak je manžel dlužníka, k vyřešení otázky, zda byly splněny podmínky pro to, aby insolvenční správce postupoval podle § 274 InsZ, oprávněn podat sám u soudu žalobu na vypořádání zaniklého SJM.*“

Problematika společného nájmu bytu

Jelikož konkursem se vypořádávají pouze aktiva manželů, je zřejmé, že konkurs v souvislosti s vypořádáním společného jmění nezasáhne do společného nájmu bytu dlužníka a jeho manžela.[8] Rovněž nelze spojovat zánik společného jmění manželů se zrušením práva společného nájmu mezi manžely, jelikož toto je součástí práva závazkového a nepatří na rozdíl od společného jmění mezi práva věcná. Zákon zná níže uvedené způsoby zániku společného nájmu, a to:

- a) zanikne nájemní právo obou manželů podle obecné právní úpravy, např. v důsledku výpovědi podle § 2288,
- b) zanikne byt nebo dům,
- c) byt nebo dům přestanou být obydlen v důsledku zániku rodinné domácnosti manželů, ať už dohodou nebo v důsledku opuštění rodinné domácnosti s úmyslem žít trvale jinde (§ 743 odst. 3).[9]

Dle ust. § 256 odst. 1 InsZ může takovouto nájemní smlouvu vypovědět insolvenční správce. Avšak toto vypovězené právo nájmu nelze zahrnout jako samostatně zpeněžitelnou majetkovou hodnotu.

Problematika společného členství v družstvu

Jestliže je družstevní podíl součástí společného jmění manželů, tak dle ust. § 739 ZOK vzniká společné členství a zároveň i společné právo nájmu oběma manželům. Pokud je na majetek člena prohlášen konkurs, dojde k zániku jeho členství okamžikem zveřejnění rozhodnutí o prohlášení konkursu v insolvenčním rejstříku. Nejvyšší soud ČR ve svém rozsudku ze dne 25. 4. 2007, sp. zn. 29 Odo 460/2005 detailně zdůvodnil prohlášení konkursu v souvislosti se společným členstvím a nájmem manželů a vynesl tuto právní větu: „*Prohlášením konkursu na majetek jednoho z manželů, kteří jsou společnými členy družstva, zaniká ve smyslu ustanovení § 231 ObchZ i členství druhého manžela v družstvu...*“ [10] Na základě této právní věty nedochází k přeměně na tzv. výlučné členství jen jednoho z manželů. Tento zaniklý podíl je však možno zahrnout do zaniklého společného jmění manželů

Do zaniklého SJM náleží v takovém případě vypořádací podíl, který vyplácí bytové družstvo k rukám insolvenčního správce.

Na závěr tohoto článku se zmíním o tom, že zákon stanovuje odkládací podmínku vzniku společného jmění manželů ke dni zániku účinků spojených s prohlášením konkursu. Pokud tedy dlužník uzavře nové manželství, do ukončení konkursu společné jmění manželů nevzniká. [11] Pokud však manželství dlužníka trvá, tak po ukončení konkursu je možno obnovit společné jmění manželů pouze opětovným soudním rozhodnutím, a to s účinky ex nunc, tj. ode dne právní moci rozhodnutí.

Mgr. Markéta Cibienová

e-mail: m.cibienova@seznam.cz

[1] Zákon upravuje i další skutečnosti, na základě kterých společné jmění za trvání manželství zanikne. Je jí uložení trestu propadnutí majetku, zrušení společného jmění rozhodnutím soudu, zavedení smluvního režimu oddělených jmění a smluvní vyhrazení vzniku SJM k okamžiku zániku manželství.

[2] Ust. § 268 odst. 1 zákona č. [182/2006](#) Sb. o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 13. 10. 2016]. (Dále jen „InsZ“)

[3] HÁSOVÁ, Jiřina a kol. Insolvenční zákon. Komentář. 2. Vydání. C. H. Beck, 2014, s. 923.

[4] K tomuto viz Usnesení Nejvyšší soud České republiky, sp.zn. KSBR 39 INS 35503/2013, ze dne 19. 2. 2016.

[5] Ust. § 271 odst. 1 InsZ.

[6] Spotřebitelský konkurz, nebo-li nepatrný konkurz je dle ust. § 314 odst. 1 InsZ takový, jestliže: a) dlužníkem je fyzická osoba, která není podnikatelem, nebo b) nebyl zjištěn celkový obrat dlužníka podle zvláštního právního předpisu⁴⁶ za poslední účetní období předcházející prohlášení konkursu přesahující 2 000 000 Kč a dlužník nemá více než 50 věřitelů.

[7] Ust. § 274 InsZ.

[8] KOZÁK, Jan a kol. Insolvenční zákon. Komentář. 2. Vydání. 2008. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 13. 10. 2016].

[9] HRUŠÁKOVÁ, Milana a kol. Občanský zákoník II. Rodinné právo (§ 655–975), 1. Vydání. V Praze: C. H. Beck, 2014, s. 407.

[10] K tomuto viz Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. 4. 2007, sp. zn. 29 Odo 460/2007.

[11] Ust. § 276 odst. 1 InsZ.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Darování pro případ smrti nemovité věci zapsané v katastru nemovitostí a určení výše odměny soudního komisaře](#)
- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)
- [Nová pravidla pro ground handling v EU a jejich dopady na letecký sektor](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)